

Під час організації трудової діяльності дошкільників кожен вихователь повинен пам'ятати про таке: щоб виховати у дошкільників бажання і вміння працювати, необхідно правильно організувати їхню працю.

Форми організації трудової діяльності:

1. Доручення
2. Чергування
3. Колективна праця
- 4.

Трудові доручення — це найдоступніша форма залучення дітей дошкільного віку до посильної повсякденної трудової діяльності в дитячому садку і вдома. Трудове доручення — це конкретне завдання, виконуване одним чи кількома малюками. *Головне завдання вихователя* полягає в тому, щоб визначити частку участі дитини будь-якого віку у виконанні певного завдання, враховуючи її здатність виявляти самостійність.

Доручення можна поділити на кілька різновидів:

1. Прості й складні
2. Короткочасні і тривалі
3. Індивідуальні та групові

Доручити — значить зобов'язати дитину виконати завдання, що може бути пов'язаним із самообслуговуванням та обслуговуванням колективу ровесників. Насамперед вихователь має добре продумати і визначити конкретний зміст усіх доручень, які можуть бути задані у кожній конкретній групі. Кожному малюкові вихователь повинен підібрати посильне завдання, що може бути корисним, тому всі трудові доручення можна поділити за змістом на такі групи:

- ✓ доручення, пов'язані з організацією занять;
- ✓ доручення, пов'язані з ігровою діяльністю;
- ✓ доручення побутові; •
- ✓ доручення-прохання дорослих.
- ✓

Зміст трудових доручень

Молодша група

Покласти на столи олівці, пензлики, клейонки, а після занять прибрати їх на місце Акуратно скласти картинки, кубики в коробку. Покласти іграшки на місце, допо могли дорослим помити і розставити іграшки Допомогти накрити столи до обіду, сніданку і прибрати посуд після їди, полити кімнатні рослини, по- годувати рибок, поливати грядки Принести другові іграшку, подати стілець дорослим, допомогти іншим дітям прибрати матеріали після занять

Середня та старша групи

Розставити для заняття стільці в музичній залі, самостійно приготувати матеріал (за вказівкою вихователя) та прибрати його після заняття, підготувати

інвентар для роботи на ділянці і т.д. Прибирати в ігровому куточку, стежити за порядком протягом дня; допомагати виносити на прогулянку потрібний матеріал, виготовляти ігри, іграшки-саморобки. Допомагати підтримувати порядок у роздягальні; прибирати ліжко після сну, прати лялькову білизну, чистити взуття; допомагати дорослим складати чистий посуд. Допомагати малюкам одягатися після сну; працювати з малюками на городі, в квітнику.

Таким чином, вихователь може залучати всіх дітей групи до посильної праці і дитина привчається бути завжди зайнятою, а всі діти знаходять собі справу.

Саме дружня і радісна праця створює в групі трудову атмосферу, де дитина швидко освоюється і працює залюбки і сумлінно.

Чергування — це найбільш організована форма трудової діяльності дітей. У процесі чергування у дітей формується почуття піклування про колектив. Кожен черговий відповідає перед колективом чергових і перед групою. Усі діти в групі зобов'язані підпорядковуватися вимогам чергових, виконувати встановлені правила. Як бачимо, вже в дитячому садку складаються певні взаємовідносини між черговими і колективом дітей.

Із другої половини року в групі дітей 4-го року життя вихователь епізодично організовує чергування по їдальні. Діти в процесі таких чергувань виконують нескладні обов'язки: розставляють склянки з серветками, чашки, блюдця, розкладають ложки, допомагають няні прибрати посуд з обіднього столу.

У групах дітей 5-го року життя педагог організовує систематичні чергування.

У старшій групі розширюються й ускладнюються трудові обов'язки чергових, посилюється вимогливість до їх виконання.

Організація чергувань полягає в чіткому розподілі видів чергування, доборі колективів чергових, визначенні кола їх обов'язків і послідовності виконання, в розподілі обов'язків між черговими й організації їх робочого місця.

Види чергування:

по їдальні (середня, старша групи)

по куточку живої природи (старша група)

по заняттях (середня, старша групи)

Чергування по їдальні привчає дітей піклуватися про товаришів (треба всім своєчасно подати обід), допомагає набути ті навички, які потрібні їм в організації свого побуту.

У процесі чергування по куточку живої природи діти набувають корисні знання про ріст і розвиток рослин і тварин, навчаються доглядати їх.

Чергування по заняттю найбільше сприяє підготовці дітей до школи, бо саме на заняттях у старших вихованців формуються перші навички навчальної праці.

Розподіл обов'язків чергових:

Зміст чергувань визначений програмою і спрямований на ускладнення обов'язків чергових у різних вікових групах.

У молодшій групі діти лише привчаються до чергування: вони допомагають няні сервірувати стіл (розставляють склянки з серветками, блюдця, розкладають ложки і т.д.).

У середній групі діти вчаться виконувати дедалі складніші обов'язки: ставлять на стіл блюдця, чашки, тарілки, біля кожної тарілки з правого боку розкладають ложки, виделки. Готуючись до занять, вони розставляють підставки з пензлями, олівцями, розкладають на столи клейонки, а після занять прибирають їх на місце.

У старшій групі вихователь ускладнює обов'язки, визначає їх чітко за кожним видом чергування. Черговим по їдальні — охайно сервірувати столи до сніданку, обіду чи полудника, за допомогою дорослих розстелити скатерку, самостійно розкласти столові прибори, хліб у хлібниці, фрукти у вазі. Черговим по заняттях — під час підготовки до занять розставити стільці, розкласти в певній послідовності матеріал до занять, прибрати приладдя, матеріал. Черговим по куточку природи — щодня поливати квіти, розпушувати ґрунт, допомагати чистити акваріум, клітки для птахів і т. д.

Керівництво вихователя:

Провідна роль в організації чергувань належить вихователю. Він дає дітям знання, пов'язані з роботою чергового, формує в них трудові й організаторські навички, розвиває позитивне ставлення й інтерес до праці, регулює їхні взаємини. Характер керівництва вихователя чергуванням у різних вікових групах різниться.

У середній і старшій групах вихователь показує дітям основні дії, які вони виконуватимуть під час чергування (як розкласти певні матеріали, як мити пензлики). Вихователь розповідає дітям про те, як вони виконуватимуть свої обов'язки, в якій послідовності, як розподіляти працю між черговими.

Під керівництвом вихователя у результаті тренування діти поступово засвоюють складну для них справу. Таким чином, чергування, як систематично організована трудова діяльність дітей, при правильному керуванні нею з боку вихователя, є важливим засобом виховання у них багатьох моральних якостей, загального позитивного ставлення до праці.

Колективна праця

У Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні передано зміст роботи з формування у дошкільників ключових компетентностей, а з-поміж них і «Підприємницька», бо проблема підготовки дитини до життя завжди була актуальною. Участь старших дошкільників у суспільно-корисній праці зумовлюється віковими можливостями. Саме в цьому віці у дитини зростає самостійність, вона прагне до самостійних дій, до спільної праці, бо їй хочеться

допомогти, працювати разом з іншими. Вихователеві необхідно продумувати зміст, форми організації праці таким чином, щоб вони передусім створювали емоційний комфорт. Для цього необхідно розподілити колективну працю дітей протягом року.

Колективна праця, як ніяка інша форма організації трудової діяльності, привчає дітей до розподілу праці, до відповідальності кожного з них і колективу в цілому за доручену справу.

Вихователь у різних видах праці створює необхідні умови, які сприяють колективному вихованню дітей. Важливо привчати дошкільників до самостійного оцінювання своєї праці і праці товаришів. Для цього необхідно проводити бесіди, обговорення, оцінювання діяльності. Якщо правильно буде організована колективна праця, то вона сприятиме вихованню у дошкільників моральних якостей. Використовуючи різні форми організації трудової діяльності дітей, вихователі повинні враховувати рівень трудових умінь дітей і характер їх ставлення до праці.